

Hankintalain sidosyksikkömuutokseen varautuminen ja ilmoitus Valtiokonttorille

Kunnanhallitus 21.09.2026
2140/00.01.02/2022

Eduskunnan hyväksymät hankintalain muutokset tulevat sovellettaviksi 1.7.2027 alkaen siirtymäajan päätyttyä. Muutoksen keskeinen sisältö koskee osakeyhtiömuotoisia sidosyksiköitä: sidosyksikön omistajan omistusosuuden tulee olla vähintään 10 prosenttia, jotta hankintayksikkö voi jatkossa hankkia palveluita sidosyksiköltään. Mikäli omistusosuus jää tämän rajan alle, hankintayksikön on lähtökohtaisesti irtisanottava sidosyksikön kanssa tehdyt sopimukset päättymään viimeistään 30.6.2027 mennessä.

Laki mahdollistaa kuitenkin pidemmän, enintään 30.6.2030 asti ulottuvan siirtymäajan hyödyntämisen, mikäli sopimuksen irtisanomisesta aiheutuisi kohtuuttomia seurauksia, siihen liittyy merkittäviä taloudellisia riskejä tai sopimuksen ennenaikainen päättäminen voisi vaarantaa kyberturvallisuuden. Pidemmän siirtymäajan käyttöönotto edellyttää, että hankintayksikkö tekee asiasta määrämuotoisen ilmoituksen Valtiokonttorille viimeistään 30.9.2026.

Ranuan kunnan omistusosuus ICT-palveluiden tuottajista LapIT Oy:stä on 3,1 prosenttia ja Tiera Oy:stä 0,01 prosenttia (laskennallinen arvio), talous- ja henkilöstöpalveluiden tuottajasta Monetra Oy:stä 0,06 prosenttia, kunnan jätehuollon tuottajasta Napapiirin Residuum Oy:stä 4,5 prosenttia sekä työterveyspalveluiden tuottajasta Lappica Oy:stä noin 1,0 prosentti. Omistusosuuksien nostaminen uuden lain edellyttämään vähintään 10 prosenttiin ei ole taloudellisesti eikä käytännössä mahdollista toteuttaa itsenäisesti lyhyellä aikavälillä. Kunnan toiminta on pitkäaikaisesti ja osin hyvin laajasti integroitunut näiden yhtiöiden tuottamiin kriittisiin palveluihin, joiden äkillinen katkeaminen jo 30.6.2027 mennessä muodostaisi merkittävän riskin kunnan toiminta- ja palvelukyvylle, lakisääteisten palveluiden jatkuvuudelle, talous- ja henkilöstöhallinnon toimivuudelle, tietoturvalle ja varautumiselle sekä henkilöstön työkyvyn tukemiselle.

Pidemmän siirtymäajan hyödyntäminen ei sido Ranuan kuntaa mihinkään tiettyyn lopputulokseen palveluiden järjestämisen suhteen, vaan antaa aikaa arvioida yhdessä edellä mainittujen yhtiöiden muiden omistajien kanssa kuntaa koskevia ICT-, talous-, henkilöstö- ja työterveyspalveluiden järjestämisvaihtoehtoja. Käytävissä olevia vaihtoehtoja voivat olla esimerkiksi omistajien välisten yhteistoimintarakenteiden kehittäminen, toimivallan siirtäminen yhteiselle organisaatiolle, sidosyksikön yhtiömuodon muuttaminen, oman osaamisen vahvistaminen sekä palveluiden hankkiminen kilpailuttamalla markkinoilta. Kuhunkin vaihtoehtoon liittyy oikeudellisia, toiminnallisia, taloudellisia, henkilöstöön kohdistuvia sekä teknisiä vaikutuksia, jotka tulee selvittää ja arvioida huolellisesti ennen lopullisten ratkaisujen tekemistä.

Vaihtoehtojen selvittäminen ja mahdollinen toteutus vievät aikaa, ja niihin liittyy sekä kustannuksia että palveluiden jatkuvuuteen kohdistuvia riskejä. ICT-, talous-, henkilöstö-, jätehuolto- ja työterveyspalvelut muodostavat kunnan toiminnan kannalta keskeisen palvelukokonaisuuden, jonka muuttaminen edellyttää huolellista valmistelua, vaihtoehtojen vertailua, sopimusjärjestelyjen uudistamista, vaikutusten arviointia sekä teknisiä ja toiminnallisia muutoksia, todennäköisesti myös yhteistyössä muiden omistajien kanssa. Riittävä siirtymäaika mahdollistaa muutosten toteuttamisen hallitusti, turvaten palveluiden jatkuvuuden, tietoturvan, talous- ja henkilöstöprosessien toimivuuden sekä työterveyspalveluiden saatavuuden koko prosessin ajan. Samalla vähennetään riskiä siitä, että kunta joutuisi tekemään kiireessä pitkällä aikavälillä epätarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Kunnan rajalliset resurssit eivät myöskään mahdollista useiden samanaikaisten järjestelmä-, palvelu- ja toimintamallimuutosten toteuttamista ilman merkittävää toiminnallista riskiä, minkä vuoksi vaihtoehtojen selvittäminen edellyttää erillistä, kohdennettua valmistelutyötä.

Liitteenä on hankintalain mukainen ilmoitus Valtiokonttorille sidosyksikkösopimusten jatkamisesta 30.6.2030 saakka.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:

1) hyödyntää hankintalain mahdollistamaa pidennettyä siirtymäaikaa enintään 30.6.2030 saakka LapIT Oy:n, Monetra Oulu Oy:n, Lappica Oy:n, Napapiirin Residuum Oy:n ja Tiera Oy:n kanssa tehtyjen sopimusten osalta

2) valtuuttaa hallintojohtajan tekemään asiaa koskevan ilmoituksen Valtiokonttorille määräaikaan 30.9.2026 mennessä sekä tekemään ilmoitukseen tarvittavat teknisluonteiset muutokset.

Päätös

Lisätietoja asiasta antaa:
hallintojohtaja Pia Sorvali
puh. 040 679 1411, etunimi.sukunimi@ranua.fi